

Informácie pre žiadateľa o dávku v nezamestnanosti a poberateľa dávky v nezamestnanosti

Práva a povinnosti žiadateľa o dávku v nezamestnanosti (ďalej len „dávka“) a poberateľa dávky sú ustanovené zákonom č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

- (1) **Žiadosť o priznanie dávky** je možné podať v Sociálnej poisťovni na tlačive *Žiadosť o dávku v nezamestnanosti* alebo na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad práce“) ako súčasť žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „evidencia“).
 - Ak úrad práce nezaradí fyzickú osobu, ktorá požiadala o priznanie dávky do evidencie, na túto žiadosť o priznanie dávky sa neprihliada.
 - Konanie o nároku na dávku sa začína dňom doručenia žiadosti príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne.
 - Ak žiadateľ o dávku požiadava o jej priznanie súčasne na úrade práce a v Sociálnej poisťovni, konanie o nároku na dávku sa začína na základe žiadosti, ktorá bola Sociálnej poisťovni doručená skôr.
- (2) **Žiadateľ o dávku je povinný** uviesť pravdivo všetky skutočnosti a nezatajiť žiadnu rozhodujúcu skutočnosť na vznik nároku, priznanie a výplatu dávky.
- (3) **Podmienky nároku na dávku** v zmysle zákona sú:
 - **zaradenie do evidencie a**
 - **splnenie potrebného obdobia poistenia v nezamestnanosti**, t. j. v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie najmenej **730 dní**.

Za obdobie poistenia v nezamestnanosti pred zaradením do evidencie sa považuje obdobie:

- poistenia v nezamestnanosti zamestnanca (pracovný pomer na neurčitý čas, pracovný pomer na dobu určitú, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o vykonaní práce a dohoda o pracovnej činnosti na výkon sezónnej práce, ktoré viedli k poisteniu v nezamestnanosti),
- poistenia dobrovoľne poistenej osoby v nezamestnanosti,
- poistenia, zamestnania, resp. vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti v členskom štáte Európskej únie, Európskeho hospodárskeho priestoru, Švajčiarskej konfederácie a Spojeného kráľovstva (ďalej len „iný členský štát EÚ“),
- poistenia na výsluhový príspevok policajta alebo profesionálneho vojaka podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý bol zaradený do evidencie a nesplnil podmienky na vznik nároku na výsluhový príspevok a nesplnil podmienku trvania služobného pomeru na vznik nároku na výsluhový dôchodok alebo nesplnil podmienky nároku na invalidný výsluhový dôchodok.

Do obdobia poistenia v nezamestnanosti sa nezapočítava obdobie:

- získané ku dňu vzniku predchádzajúceho nároku na dávku,
- počas ktorého zamestnanec nemal vymeriavací základ na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti, to neplatí pre obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky a obdobie vylúčenia povinnosti platiť poistné na poistenie v nezamestnanosti.

V prípade výkonu poslednej zárobkovej činnosti pred zaradením do evidencie v inom členskom štáte EÚ je ďalšou podmienkou nároku na dávku v zmysle nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v platnom znení a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „koordinačné nariadenia“):

- **zachovanie centra záujmov** na území Slovenskej republiky (ďalej len „územie SR“). Splnenie podmienky zachovania centra záujmov sa nesleduje v prípade, ak sa osoba spravidla denne alebo aspoň raz týždenne vracala na územie SR.

Zachovanie centra záujmov (bydliska) sa v zmysle koordinačných nariadení posudzuje na základe celkového zhodnotenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktorými sú napríklad:

- dĺžka a trvalosť prítomnosti dotknutej osoby na území dotknutých členských štátov,
- pracovná situácia dotknutej osoby,
- rodinný stav a rodinné väzby dotknutej osoby,
- vykonávanie akejkoľvek nezárobkovej činnosti,
- v prípade študenta zdroj jeho príjmu,
- bytová situácia – najmä jej stabilita,
- miesto/štát, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov zo zárobkovej činnosti,
- iné relevantné skutočnosti.

V zmysle koordinačných nariadení sa za bydlisko nepovažuje miesto (členský štát EÚ), v ktorom má osoba trvalý, resp. prechodný pobyt.

K posúdeniu uvedených skutočností Sociálna poisťovňa požiada poistenca, aby vyplnil tlačivo *Vyhlásenie žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmov* a predložil doklady, ktoré preukazujú zachovanie centra záujmov na území SR.

- (4) **Nárok na dávku vzniká** odo dňa zaradenia žiadateľa do evidencie na úrade práce.
- (5) **Dávka sa poskytuje za dni** a vypláca sa v lehotách určených Sociálnou poisťovňou. Lehoty, ktoré sú určené na poukazovanie dávky v nezamestnanosti sú stanovené v termíne od 15. do 27. dňa v mesiaci, v mimoriadnych prípadoch aj mimo uvedených dní.
- (6) **Dávka sa neposkytuje za dni**, počas ktorých má poberateľ dávky nárok na výplatu nemocenského, ošetrovného, materského alebo rodičovského príspevku. To platí v zmysle zásady rovnosti zaobchádzania podľa koordinačných nariadení aj na vyššie uvedené dávky, resp. rodičovský príspevok alebo inú obdobnú dávku poskytovanú z dôvodu starostlivosti o dieťa, priznané v inom členskom štáte EÚ.
- (7) **Nárok na dávku zaniká** uplynutím podporného obdobia (6 mesiacov), dňom vyradenia z evidencie, dňom priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %. Nárok na dávku zaniká v zmysle zásady rovnosti zaobchádzania podľa koordinačných nariadení aj dňom priznania uvedených dôchodkov v inom členskom štáte EÚ.
- (8) **Doberanie predchádzajúcej dávky pri opätovnom zaradení** – poberateľovi dávky, ktorý bol vyradený z evidencie počas poberania dávky a v období najviac dvoch rokov bol opätovne zaradený do evidencie, vznikne nárok na výplatu dávky odo dňa opätovného zaradenia do tejto evidencie, a to po zostávajúcu časť podporného obdobia a v sume priznanej rozhodnutím pri predchádzajúcej dávke.
- (9) **Jednorazové vyplatenie dávky** – poberateľ dávky, ktorý bol vyradený z evidencie počas poberania dávky, a obdobie poberania dávky trvalo najmenej tri mesiace, má nárok na jednorazové vyplatenie 50 % dávky za zostávajúcu časť podporného obdobia, ak o jej vyplatenie písomne požiada.
- (10) **Poberateľ dávky je povinný:**
- oznámiť Sociálnej poisťovni **do ôsmich dní** skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie a zánik nároku na dávku a nároku na jej výplatu a jej sumu, ako aj zmenu týchto skutočností,
 - preukázať skutočnosti na výzvu Sociálnej poisťovne v lehote **do ôsmich dní** odo dňa doručenia tejto výzvy, ak Sociálna poisťovňa neurčila inú lehotu,
 - vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak je vyššia ako 5 eur a nesplnil povinnosť uloženú zákonom alebo prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila alebo vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila, najmä v prípade spätného vyradenia z evidencie alebo v prípade spätného priznania iných dávok sociálneho poistenia, ktorých priznanie a poberanie vylučuje nárok na poberanie dávky.
- (11) **Export dávky** – ak poberateľ dávky chce odísť hľadať si zamestnanie do iného členského štátu EÚ, dávka sa mu bude naďalej vyplácať aj po jeho odchode, ak:
- jeho evidencia na území SR pred odchodom trvala minimálne 4 týždne,
 - oznámi úradu práce svoj odchod do iného členského štátu EÚ za účelom hľadania si tam zamestnania so zachovaním nároku na dávku,
 - požiada Sociálnu poisťovňu o export dávky a vystavenie prenosného dokumentu U2 (ďalej len „PD U2“).
- Nárok na výplatu exportovanej dávky má poberateľ, ak sa zaradí na príslušnom úrade práce v inom členskom štáte EÚ v lehote uvedenej v PD U2 a plní si voči tomuto úradu všetky povinnosti. Nárok na export vzniká na dobu troch mesiacov, na žiadosť poberateľa je možné túto dobu predĺžiť do konca obdobia, na ktoré bola dávka priznaná.
- (12) **Sociálna poisťovňa spracúva osobné údaje** v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“). V zmysle zákona o ochrane osobných údajov, spracúvané osobné údaje musia byť správne a podľa potreby aktualizované; musia sa prijať primerané a účinné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa osobné údaje, ktoré sú nesprávne z hľadiska účelov, na ktoré sa spracúvajú, bez zbytočného odkladu vymazali alebo opravili. V prípade poskytnutia nesprávnych údajov dotknutou osobou, nenesie Sociálna poisťovňa zodpovednosť za ich nesprávnosť.
- V prípade nejasností o ochrane osobných údajov Sociálnou poisťovňou kontaktujte e-mailovú adresu: zodpovedna.osoba@socpoist.sk.
- (13) Bližšie informácie o dávke sa nachádzajú na internetovej stránke Sociálnej poisťovne: www.socpoist.sk.